

U S T A W A

z dnia 5 sierpnia 2015 r.

o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej

Opracowano na
podstawie: t.j.
Dz. U. z 2023 r.
poz. 1809, 1723,
1843, z 2024 r.
poz. 731.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady:

- 1) rozpatrywania reklamacji przez podmioty rynku finansowego, składanych przez klientów tych podmiotów;
- 2) działania Rzecznika Finansowego;
- 3) funkcjonowania Funduszu Edukacji Finansowej, zwanego dalej „Funduszem”, oraz Rady Edukacji Finansowej.

Art. 2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) klient podmiotu rynku finansowego:
 - a) będącego osobą fizyczną ubezpieczającego, ubezpieczonego, uposażonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, spadkobiercę posiadającego interes prawny w ustaleniu odpowiedzialności lub spełnieniu świadczenia z umowy ubezpieczenia,
 - b) osobę fizyczną dochodzącą roszczeń na podstawie przepisów ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2277 i 2640 oraz z 2023 r. poz. 1123) od Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego lub Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych,
 - c) członka funduszu emerytalnego lub osobę uprawnioną w rozumieniu ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 930), uczestnika pracowniczego programu emerytalnego lub osobę uprawnioną w rozumieniu ustawy z dnia

2024-05-23

20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 710), oszczędzającego lub osobę uprawnioną w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o indywidualnych kontach emerytalnych oraz indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1792), osobę otrzymującą emeryturę kapitałową w rozumieniu ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 926) oraz uczestnika PPK lub osobę uprawnioną w rozumieniu ustawy z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 46),

- d) będącego osobą fizyczną klienta banku, członka spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, klienta instytucji płatniczej, klienta małej instytucji płatniczej, klienta dostawcy świadczącego usługę dostępu do informacji o rachunku, klienta dostawcy świadczącego wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku, klienta biura usług płatniczych, klienta instytucji pieniądza elektronicznego, klienta oddziału zagranicznej instytucji pieniądza elektronicznego, klienta instytucji kredytowej, klienta instytucji finansowej, uczestnika funduszu inwestycyjnego, inwestora alternatywnej spółki inwestycyjnej, klienta firmy inwestycyjnej, klienta instytucji pożyczkowej, klienta pośrednika kredytu hipotecznego, klienta pośrednika kredytowego, klienta, o którym mowa w art. 2 ust. 1 lit. g rozporządzenia 2020/1503, oraz klienta przedsiębiorcy wykonującego działalność lombardową, o którym mowa w ustawie z dnia 14 kwietnia 2023 r. o konsumenckiej pożyczce lombardowej (Dz. U. poz. 1285),
- e) będącego osobą fizyczną klienta brokera ubezpieczeniowego albo będącego osobą fizyczną klienta agenta ubezpieczeniowego lub agenta oferującego ubezpieczenia uzupełniające, w rozumieniu ustawy z dnia 15 grudnia 2017 r. o dystrybucji ubezpieczeń (Dz. U. z 2023 r. poz. 1111), wykonujących czynności agencyjne na rzecz więcej niż jednego zakładu ubezpieczeń w zakresie tego samego działu ubezpieczeń, zgodnie z załącznikiem do ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2023 r. poz. 656, 614 i 825) w zakresie niezwiązanym z udzielaną ochroną ubezpieczeniową,

- f) osobę uprawnioną w rozumieniu art. 2 pkt 6 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o ogólnoeuropejskim indywidualnym produkcie emerytalnym (Dz. U. poz. 1843),
 - g) oszczędzającego w rozumieniu art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o ogólnoeuropejskim indywidualnym produkcie emerytalnym;
- 2) reklamacja – wystąpienie skierowane do podmiotu rynku finansowego przez jego klienta, w którym klient zgłasza zastrzeżenia dotyczące usług świadczonych przez podmiot rynku finansowego;
- 3) podmiot rynku finansowego:
- a) instytucję płatniczą, małą instytucję płatniczą, dostawcę świadczącego usługę dostępu do informacji o rachunku, dostawcę świadczącego wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku, biuro usług płatniczych, instytucję pieniądza elektronicznego i oddział zagranicznej instytucji pieniądza elektronicznego w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2360 i 2640),
 - b) bank krajowy, bank zagraniczny, oddział banku zagranicznego, oddział instytucji kredytowej i instytucję finansową w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 2324, z późn. zm.¹⁾),
 - c) towarzystwo funduszy inwestycyjnych i fundusz inwestycyjny oraz zarządzający ASI i alternatywna spółka inwestycyjna w rozumieniu ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz. U. z 2023 r. poz. 681 i 825),
 - d) spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową w rozumieniu ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1278),
 - e) firmę inwestycyjną w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2023 r. poz. 646 i 825),

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 2339, 2640 i 2707 oraz z 2023 r. poz. 180, 825, 996 i 1059.

- f) krajowy zakład ubezpieczeń, zagraniczny zakład ubezpieczeń, główny oddział i oddział w rozumieniu ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej,
- g) fundusz emerytalny i towarzystwo emerytalne w rozumieniu ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych,
- h) instytucję pożyczkową – podmiot będący kredytodawcą w rozumieniu ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2023 r. poz. 1028 i 1285),
- i) Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny i Polskie Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych,
- j) pośrednika kredytu hipotecznego w rozumieniu ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami (Dz. U. z 2022 r. poz. 2245 i 2339),
- k) pośrednika kredytowego w rozumieniu ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim,
- l) brokera ubezpieczeniowego, a także agenta ubezpieczeniowego i agenta oferującego ubezpieczenia uzupełniające wykonujących czynności agencyjne na rzecz więcej niż jednego zakładu ubezpieczeń w zakresie tego samego działu ubezpieczeń, zgodnie z załącznikiem do ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej w zakresie niezwiązanym z udzielaną ochroną ubezpieczeniową,
- m) dostawcę usług finansowania społecznościowego, o którym mowa w art. 2 ust. 1 lit. e rozporządzenia 2020/1503,
- n) przedsiębiorcę wykonującego działalność lombardową, o którym mowa w ustawie z dnia 14 kwietnia 2023 r. o konsumenckiej pożyczce lombardowej;
- n) dostawcę OIPE w rozumieniu art. 2 pkt 15 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1238 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie ogólnoeuropejskiego indywidualnego produktu emerytalnego (OIPE) (Dz. Urz. UE L 198 z 25.07.2019, str. 1),
- o) dystrybutora OIPE w rozumieniu art. 2 pkt 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1238 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie ogólnoeuropejskiego indywidualnego produktu emerytalnego (OIPE);

- 4) trwały nośnik informacji – trwały nośnik informacji w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych;
- 5) rozporządzenie 2020/1503 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1503 z dnia 7 października 2020 r. w sprawie europejskich dostawców usług finansowania społecznościowego dla przedsięwzięć gospodarczych oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2017/1129 i dyrektywę (UE) 2019/1937 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.10.2020, str. 1).

Rozdział 2

Rozpatrywanie reklamacji przez podmioty rynku finansowego

Art. 3. 1. Reklamacja może być złożona w każdej jednostce podmiotu rynku finansowego obsługującej klientów.

2. Reklamacja może być złożona:

- 1) na piśmie – osobiście w jednostce podmiotu rynku finansowego obsługującej klientów albo wysłana przesyłką pocztową w rozumieniu art. 3 pkt 21 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 896, 1933 i 2042), albo wysłana na adres do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 285), wpisany do bazy adresów elektronicznych, o której mowa w art. 25 tej ustawy;
- 2) ustnie – telefonicznie albo osobiście do protokołu podczas wizyty klienta w jednostce, o której mowa w ust. 1;
- 3) w postaci elektronicznej z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej, o ile takie środki zostały do tego celu wskazane przez podmiot rynku finansowego.

Art. 4. 1. Podmiot rynku finansowego zamieszcza w umowie zawieranej z klientem następujące informacje dotyczące procedury składania i rozpatrywania reklamacji:

- 1) miejsce i formę złożenia reklamacji;
- 2) termin rozpatrzenia reklamacji;
- 3) sposób powiadomienia o rozpatrzeniu reklamacji.

2. W odniesieniu do klientów, którzy nie zawarli umowy z podmiotem rynku finansowego, informacje, o których mowa w ust. 1, powinny zostać dostarczone

w ciągu 7 dni od dnia, w którym nastąpiło zgłoszenie roszczeń klienta wobec podmiotu rynku finansowego.

Art. 5. 1. Po złożeniu przez klienta reklamacji, zgodnie z wymogami, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1, podmiot rynku finansowego rozpatruje reklamację i udziela klientowi odpowiedzi na piśmie.

2. Odpowiedź, o której mowa w ust. 1, podmiot rynku finansowego może dostarczyć pocztą elektroniczną wyłącznie na wniosek klienta.

Art. 6. Odpowiedzi, o której mowa w art. 5 ust. 1, należy udzielić bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania reklamacji. Do zachowania terminu wystarczy wysłanie odpowiedzi przed jego upływem.

Art. 7. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie reklamacji i udzielenie odpowiedzi w terminie, o którym mowa w art. 6, podmiot rynku finansowego w informacji przekazywanej klientowi, który wystąpił z reklamacją:

- 1) wyjaśnia przyczynę opóźnienia;
- 2) wskazuje okoliczności, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy;
- 3) określa przewidywany termin rozpatrzenia reklamacji i udzielenia odpowiedzi, który nie może przekroczyć 60 dni od dnia otrzymania reklamacji.

Art. 8. W przypadku niedotrzymania terminu określonego w art. 6, a w określonych przypadkach terminu określonego w art. 7, reklamację uważa się za rozpatrzoną zgodnie z wolą klienta.

Art. 9. Odpowiedź, o której mowa w art. 5 ust. 1, powinna zawierać w szczególności:

- 1) uzasadnienie faktyczne i prawne, chyba że reklamacja została rozpatrzona zgodnie z wolą klienta;
- 2) wyczerpującą informację na temat stanowiska podmiotu rynku finansowego w sprawie skierowanych zastrzeżeń, w tym wskazanie odpowiednich fragmentów wzorca umowy lub umowy;
- 3) imię i nazwisko osoby udzielającej odpowiedzi ze wskazaniem jej stanowiska służbowego;

- 4) określenie terminu, w którym roszczenie podniesione w reklamacji rozpatrzonej zgodnie z wolą klienta zostanie zrealizowane, nie dłuższego niż 30 dni od dnia sporządzenia odpowiedzi.

Art. 10. W przypadku nieuwzględnienia roszczeń wynikających z reklamacji klienta treść odpowiedzi, o której mowa w art. 5 ust. 1, powinna zawierać również pouczenie o możliwości:

- 1) odwołania się od stanowiska zawartego w odpowiedzi, jeżeli podmiot rynku finansowego przewiduje tryb odwoławczy, a także o sposobie wniesienia tego odwołania;
- 2) skorzystania z instytucji mediacji albo sądu polubownego, albo innego mechanizmu polubownego rozwiązywania sporów, jeżeli podmiot rynku finansowego przewiduje taką możliwość;
- 3) wystąpienia z wnioskiem o rozpatrzenie sprawy do Rzecznika Finansowego;
- 4) wystąpienia z powództwem do sądu powszechnego ze wskazaniem podmiotu, który powinien być pozwany i sądu miejscowo właściwego do rozpoznania sprawy.

Rozdział 3

Rzecznik Finansowy

Art. 11. Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw instytucji finansowych, powołuje Rzecznika Finansowego, zwanego dalej „Rzecznikiem”.

Art. 12. 1. Kadencja Rzecznika trwa 4 lata.

2. Kadencja Rzecznika rozpoczyna się z dniem jego powołania.

3. Ta sama osoba nie może być Rzecznikiem więcej niż przez dwie kolejne kadencje.

4. Kadencja Rzecznika wygasa w przypadku jego śmierci.

Art. 13. Rzecznikiem może być wyłącznie osoba:

- 1) wyróżniająca się wiedzą w zakresie funkcjonowania rynku finansowego i regulacji prawnych tworzących jego otoczenie oraz posiadająca co najmniej siedmioletnie doświadczenie zawodowe w tym obszarze;
- 2) posiadająca wyższe wykształcenie;
- 3) korzystająca z pełni praw publicznych;

- 4) posiadająca obywatelstwo polskie;
- 5) nieskazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne.

Art. 14. Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw instytucji finansowych, może odwołać Rzecznika przed upływem kadencji.

Art. 15. Odwołanie Rzecznika przed upływem kadencji może nastąpić wyłącznie z powodu:

- 1) złożenia rezygnacji;
- 2) niewypelniania obowiązków przez ponad 6 miesięcy na skutek długotrwałej choroby, stwierdzonej orzeczeniem lekarskim;
- 3) rażącego naruszenia interesów klientów podmiotów rynku finansowego;
- 4) rażącego naruszenia przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej lub ustaw;
- 5) skazania prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne.

Art. 16. 1. Rzecznik posiada osobowość prawną.

2. Siedziba Rzecznika znajduje się w Warszawie.

<3. Rzecznik jest uprawniony do używania wizerunku orla ustalonego dla godła Rzeczypospolitej Polskiej.>

Art. 17. 1. Do zadań Rzecznika należy podejmowanie działań w zakresie ochrony klientów podmiotów rynku finansowego, których interesy reprezentuje, a w szczególności:

- 1) rozpatrywanie wniosków w indywidualnych sprawach, wniesionych na skutek nieuwzględnienia roszczeń klienta przez podmiot rynku finansowego w trybie rozpatrywania reklamacji;
- 2) rozpatrywanie wniosków dotyczących niewykonania czynności wynikających z reklamacji rozpatrzonej zgodnie z wolą klienta w terminie, o którym mowa w art. 9 pkt 4;
- 3) opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących organizacji i funkcjonowania podmiotów rynku finansowego;
- 4) występowanie do właściwych organów z wnioskami o podjęcie inicjatywy ustawodawczej albo wydanie lub zmianę innych aktów prawnych w sprawach dotyczących organizacji i funkcjonowania rynku finansowego;
- 5) informowanie właściwych organów nadzoru i kontroli o dostrzeżonych nieprawidłowościach;
- 6) (uchylony)

Dodany ust. 3 w art. 16 wejdzie w życie z dn. 28.06.2025 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 731).

7) przekazywanie do Komisji Nadzoru Finansowego informacji o liczbie i charakterze skarg wskazujących na naruszenia ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, według stanu na koniec każdego półrocza, w terminie 2 miesięcy po upływie danego półrocza.

1a. Do zadań Rzecznika należy także:

- 1) inicjowanie i organizowanie działalności edukacyjnej i informacyjnej w zakresie zwiększania świadomości finansowej społeczeństwa, w szczególności w dziedzinie funkcjonowania rynku finansowego, wykorzystania innowacyjnych technologii i możliwych zagrożeń występujących w tych dziedzinach;
- 2) współpraca z organizacjami pozarządowymi, społecznymi i zawodowymi, do których celów statutowych należy ochrona praw konsumentów, oraz współdziałanie ze stowarzyszeniami, ruchami obywatelskimi, innymi dobrowolnymi zrzeszeniami i fundacjami oraz z zagranicznymi i międzynarodowymi organami i organizacjami na rzecz ochrony praw konsumentów.

2. Przy Rzeczniku prowadzone są pozasądowe postępowania w sprawie rozwiązywania sporów między klientami podmiotów rynku finansowego a tymi podmiotami.

<2a. Rzecznik jest organem nadzoru rynku w rozumieniu ustawy z dnia 26 kwietnia 2024 r. o zapewnianiu spełniania wymagań dostępności niektórych produktów i usług przez podmioty gospodarcze (Dz. U. poz. 731).>

Dodany ust. 2a w art. 17 wejdzie w życie z dn. 28.06.2025r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 731).

3. Rzecznik może być reprezentantem grupy, o którym mowa w art. 4 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1212).

Art. 18. 1. Rzecznik wykonuje swoje zadania przy pomocy podległego mu Biura Rzecznika.

1a. W celu realizacji zadań Rzecznik może ustanowić pełnomocników terenowych spośród pracowników Biura Rzecznika, wyznaczając terytorialny zasięg ich działania oraz zakres realizowanych zadań.

2. Prezes Rady Ministrów, po zasięgnięciu opinii Rzecznika, nadaje, w drodze zarządzenia, statut, w którym określa organizację Biura Rzecznika, mając na względzie potrzebę zapewnienia sprawnego wykonywania zadań przez Rzecznika.

Dodany art. 18a
wejdzie w życie z
dn. 28.06.2025 r.
(Dz. U. z 2024 r.
poz. 731).

<Art. 18a. 1. Pracownicy Biura Rzecznika przeprowadzający kontrole w zakresie spełniania wymagań dostępności usług bankowości detalicznej w rozumieniu art. 5 pkt 30 ustawy, o której mowa w art. 17 ust. 2a, posługują się legitymacją służbową. Do legitymacji służbowej podlegają wpisaniu następujące dane: imię i nazwisko oraz stanowisko pracownika.

2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór legitymacji służbowej pracowników Biura Rzecznika przeprowadzających kontrole w zakresie spełniania wymagań dostępności usług bankowości detalicznej w rozumieniu art. 5 pkt 30 ustawy, o której mowa w art. 17 ust. 2a, termin ważności legitymacji służbowej, okoliczności uzasadniające jej wymianę i zwrot oraz postępowanie w razie utraty legitymacji służbowej, biorąc pod uwagę przeznaczenie tego dokumentu oraz konieczność właściwego jego zabezpieczenia przed przerobieniem lub podrobieniem oraz użyciem przez osobę nieuprawnioną.>

Art. 19. 1. Rzecznik wykonuje swoje zadania przy pomocy nie więcej niż trzech zastępców.

2. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych powołuje i odwołuje zastępców Rzecznika na jego wniosek.

3. Zastępcą Rzecznika może być wyłącznie osoba spełniająca kryteria, o których mowa w art. 13 pkt 2–5, wyróżniająca się wiedzą w zakresie funkcjonowania rynku finansowego i regulacji prawnych tworzących jego otoczenie oraz posiadająca co najmniej pięcioletnie doświadczenie zawodowe w tym obszarze. Przepis art. 23 stosuje się odpowiednio.

Art. 19a. 1. Pracami Biura Rzecznika kieruje dyrektor generalny Biura Rzecznika.

2. Dyrektor generalny Biura Rzecznika podlega bezpośrednio Rzecznikowi.

3. Do dyrektora generalnego Biura Rzecznika stosuje się odpowiednio przepisy art. 13 pkt 2–5 oraz art. 23.

4. Do zadań dyrektora generalnego Biura Rzecznika stosuje się odpowiednio art. 25 ust. 4 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 1691 oraz z 2023 r. poz. 1195).

Art. 20. 1. Podmiot rynku finansowego ponosi opłatę na finansowanie działalności Rzecznika i jego Biura w wysokości iloczynu:

- 1) wysokości składki przypisanej brutto zebranej w roku poprzedzającym o 2 lata rok, za który opłata jest należna, i stawki 0,02875% – w przypadku krajowego zakładu ubezpieczeń;
- 2) wysokości składki przypisanej brutto, z tytułu umów ubezpieczenia zawartych w związku z wykonywaniem działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zebranej w roku poprzedzającym o 2 lata rok, za który opłata jest należna, i stawki 0,03125% – w przypadku zagranicznego zakładu ubezpieczeń;
- 3) wartości aktywów otwartego funduszu emerytalnego, zarządzanego przez powszechne towarzystwo emerytalne, według stanu na koniec roku poprzedzającego o 2 lata rok, za który opłata jest należna, i stawki 0,00013% – w przypadku powszechnego towarzystwa emerytalnego;
- 4) wysokości posiadanych funduszy własnych, według stanu na koniec roku poprzedzającego o 2 lata rok, za który opłata jest należna, i stawki 0,125% – w przypadku krajowej instytucji płatniczej oraz krajowej instytucji pieniądza elektronicznego;
- 5) średniej wartości przychodów ogółem w roku poprzedzającym o 2 lata rok, za który opłata jest należna, i stawki 0,025% – w przypadku dostawcy świadczącego wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku;
- 6) wartości wykonanych transakcji płatniczych w roku poprzedzającym o 2 lata rok, za który opłata jest należna, i stawki 0,00075% – w przypadku małej instytucji płatniczej;
- 7) wartości średniej rocznej sumy aktywów bilansowych wyliczanej na podstawie wartości ustalonych na ostatni dzień każdego miesiąca danego roku za rok poprzedzający o 2 lata rok, za który opłata jest należna, i stawki 0,00138% – w przypadku banku;
- 8) wartości średniej rocznej sumy aktywów bilansowych wyliczanej na podstawie wartości ustalonych na ostatni dzień każdego miesiąca danego roku za rok poprzedzający o 2 lata rok, za który opłata jest należna, i stawki 0,00138% – w przypadku spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej;
- 9) sumy wartości średniej rocznej aktywów funduszy inwestycyjnych, aktywów zbiorczych portfeli papierów wartościowych oraz portfeli, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, zarządzanych przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych, wyliczanej na podstawie wartości

ustalonych na ostatni dzień każdego miesiąca roku poprzedzającego o 2 lata rok, za który opłata jest należna, i stawki 0,00013% – w przypadku towarzystwa funduszy inwestycyjnych;

- 10) sumy wartości aktywów alternatywnych spółek inwestycyjnych zarządzanych przez zarządzającego ASI, wyliczanej według stanu na koniec roku poprzedzającego o 2 lata rok, za który opłata jest należna, i stawki 0,00013% – w przypadku zarządzającego ASI;
- 11) średniej wartości przychodów ogółem w roku poprzedzającym o 2 lata rok, za który opłata jest należna, i stawki 0,025% – w przypadku firmy inwestycyjnej, przy czym wartość przychodów ogółem stanowi suma następujących pozycji rachunku zysków i strat:
 - a) przychody z działalności maklerskiej,
 - b) przychody z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu,
 - c) przychody z instrumentów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności,
 - d) przychody z instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży,
 - e) pozostałe przychody operacyjne,
 - f) przychody finansowe– pomniejszona o dywidendy otrzymane od jednostek zależnych i stowarzyszonych, które są obowiązane do wnoszenia opłat na finansowanie działalności Rzecznika i jego Biura;
- 12) wartości średniorocznej sumy aktywów za rok poprzedzający o 2 lata rok, za który opłata jest należna, i stawki 0,025% – w przypadku instytucji pożyczkowej, przy czym sumę aktywów stanowi wartość bilansowa aktywów obejmujących wyłącznie wierzytelności danej instytucji pożyczkowej z tytułu umów, do których stosuje się przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim;
- 13) średniej wartości przychodów z tytułu świadczenia usług finansowania społecznościowego, o których mowa w art. 2 ust. 1 lit. a rozporządzenia 2020/1503, w roku poprzedzającym o 2 lata rok, za który opłata jest należna, i stawki 0,025% – w przypadku dostawcy usług finansowania społecznościowego.

2. W przypadku zagranicznych firm inwestycyjnych oraz zagranicznych osób prawnych z siedzibą na terytorium państwa należącego do Organizacji Współpracy

Gospodarczej i Rozwoju lub do Światowej Organizacji Handlu, innego niż państwo członkowskie Unii Europejskiej lub państwo członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, wartość przychodów ogółem oblicza się z działalności maklerskiej prowadzonej przez te podmioty na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3. W przypadku firmy inwestycyjnej będącej bankiem prowadzącym działalność maklerską wysokość opłaty na finansowanie działalności Rzecznika i jego Biura za dany rok oblicza się na zasadach określonych odpowiednio w ust. 1 pkt 7.

4. W przypadku gdy dany podmiot rynku finansowego wykonuje działalność w obszarze działalności więcej niż jednego podmiotu, o którym mowa w ust. 1, wysokość należnej opłaty na finansowanie Rzecznika i jego Biura oblicza się na zasadach określonych dla tego podmiotu rynku finansowego, z którego obszaru działalności dany podmiot uzyskuje największe przychody, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok, za który opłata jest należna.

5. Nie pobiera się opłaty na finansowanie działalności Rzecznika i jego Biura, jeżeli jej wysokość wraz z odsetkami z tytułu niezapłacenia jej w terminie nie przekracza trzykrotności wartości opłaty pobieranej przez operatora wyznaczonego w rozumieniu art. 3 pkt 13 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe za traktowanie przesyłki listowej jako poleconej.

6. Podmiot rynku finansowego rozpoczynający działalność pierwszą opłatę na finansowanie działalności Rzecznika i jego Biura ponosi w roku następującym 2 lata po roku, w którym rozpoczął działalność.

7. Do dnia 31 marca podmiot rynku finansowego, o którym mowa w ust. 1:

- 1) składa Rzecznikowi, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, do którego dostęp nadaje Rzecznik, roczną deklarację o wysokości opłaty na finansowanie działalności Rzecznika i jego Biura zawierającą dane podmiotu rynku finansowego, wysokość opłaty na finansowanie działalności Rzecznika i jego Biura w danym roku oraz imię i nazwisko osoby upoważnionej do sporządzenia deklaracji;
- 2) wnosi opłatę na finansowanie działalności Rzecznika i jego Biura.

8. Jeżeli podmiot rynku finansowego, o którym mowa w ust. 1, nie złoży w terminie, o którym mowa w ust. 7, deklaracji, o której mowa w tym przepisie, Rzecznik wydaje decyzję, w której określa wysokość opłaty na finansowanie działalności Rzecznika i jego Biura należnej od tego podmiotu.

9. Opłata na finansowanie działalności Rzecznika i jego Biura nie podlega zwrotowi w przypadku zakończenia działalności przez podmiot rynku finansowego w ciągu roku, za który została wniesiona.

10. W zakresie nieuregulowanym w ustawie do opłaty na finansowanie działalności Rzecznika i jego Biura stosuje się przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2651, z późn. zm.²⁾).

11. Opłata na finansowanie działalności Rzecznika i jego Biura podlega egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

12. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres danych podmiotu rynku finansowego i informacji, które należy zawrzeć w deklaracji, o której mowa w ust. 7, sposób jej sporządzenia oraz nadawania dostępu do systemu teleinformatycznego, o którym mowa w ust. 7 pkt 1, mając na uwadze potrzebę zapewnienia sprawności i skuteczności działania Rzecznika i jego Biura, bezpiecznego przekazania tej deklaracji drogą elektroniczną, poprawności danych zawartych w tej deklaracji oraz zapewnienia skutecznej egzekucji opłaty na finansowanie Rzecznika i jego Biura.

Art. 20a. 1. W przypadku, o którym mowa w art. 20 ust. 8, lub w celu zweryfikowania wysokości należnych opłat na finansowanie działalności Rzecznika i jego Biura za dany rok Rzecznik występuje do Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego o przekazanie danych o:

- 1) wysokości składki przypisanej brutto krajowych zakładów ubezpieczeń;
- 2) średniej rocznej wartości aktywów otwartych funduszy emerytalnych, wyliczonej na podstawie wartości ustalonych na ostatni dzień każdego miesiąca danego roku;
- 3) średniej rocznej wysokości funduszy własnych krajowych instytucji płatniczych oraz krajowych instytucji pieniądza elektronicznego, wyliczonej na podstawie wartości ustalonych na ostatni dzień każdego miesiąca danego roku;
- 4) wartości transakcji płatniczych wykonanych przez małe instytucje płatnicze;
- 5) średniej rocznej sumie aktywów bilansowych banków oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, wyliczonej na podstawie wartości ustalonych na ostatni dzień każdego miesiąca danego roku;

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 2707 oraz z 2023 r. poz. 180, 326, 511, 556, 614, 1059, 1193 i 1234.

- 6) średniej rocznej sumie wartości aktywów funduszy inwestycyjnych, aktywów zbiorczych portfeli papierów wartościowych oraz portfeli, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, zarządzanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych, wyliczonej na podstawie wartości ustalonych na ostatni dzień każdego miesiąca danego roku;
- 7) średniej rocznej sumie wartości aktywów alternatywnych spółek inwestycyjnych zarządzanych przez zarządzających ASI, wyliczonej na podstawie wartości ustalonych na ostatni dzień każdego miesiąca danego roku;
- 8) wartości przychodów firm inwestycyjnych;
- 9) średniej wartości przychodów dostawcy usług finansowania społecznościowego z tytułu świadczenia usług finansowania społecznościowego, o których mowa w art. 2 ust. 1 lit. a rozporządzenia 2020/1503, wyliczonej na podstawie wartości ustalonych na ostatni dzień każdego miesiąca danego roku.

2. Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego przekazuje Rzecznikowi, w postaci dokumentu elektronicznego, dane, o których mowa w ust. 1, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia Rzecznika o przekazanie tych danych. W przypadku braku tych danych Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego informuje Rzecznika o przewidywanym terminie ich otrzymania, a po ich otrzymaniu przekazuje je w terminie 14 dni od dnia ich otrzymania.

3. Wysokość składek przypisanych brutto zebranych przez zagraniczne zakłady ubezpieczeń z tytułu umów ubezpieczenia zawartych w związku z wykonywaniem działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ustala się na podstawie informacji otrzymanych od zagranicznych zakładów ubezpieczeń.

4. Wartość przychodów z działalności maklerskiej prowadzonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez zagraniczne firmy inwestycyjne oraz zagraniczne osoby prawne z siedzibą na terytorium państwa należącego do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju lub do Światowej Organizacji Handlu, innego niż państwo członkowskie Unii Europejskiej lub państwo członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, ustala się na podstawie informacji otrzymanych od tych podmiotów.

5. Wysokość średniej rocznej sumy aktywów instytucji pożyczkowych, wyliczonej na podstawie wartości ustalonych na ostatni dzień każdego miesiąca

danego roku, ustala się na podstawie informacji otrzymanych od instytucji pożyczkowych.

6. Średnią wartość przychodów ogółem dostawców świadczących wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku ustala się na podstawie informacji otrzymanych od dostawców świadczących wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku.

Art. 20b. 1. W przypadku stwierdzenia rozbieżności między danymi posiadanymi przez Rzecznika a wysokością opłaty na finansowanie działalności Rzecznika i jego Biura wykazaną przez podmiot rynku finansowego w deklaracji, o której mowa w art. 20 ust. 7 pkt 1, Rzecznik występuje do podmiotu rynku finansowego o udzielenie wyjaśnień w zakresie tych rozbieżności. Podmiot rynku finansowego, w terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku Rzecznika, udziela Rzecznikowi wyjaśnień lub składa korektę deklaracji, o której mowa w art. 20 ust. 7 pkt 1.

2. W przypadku nieudzielenia przez podmiot rynku finansowego wyjaśnień lub niezłożenia korekty deklaracji, o których mowa w ust. 1, albo gdy złożona korekta nie uwzględnia rozbieżności, Rzecznik wydaje decyzję, w której określa wysokość opłaty na finansowanie działalności Rzecznika i jego Biura należnej od tego podmiotu.

Art. 21. 1. Podstawą gospodarki finansowej Biura Rzecznika jest sporządzony i zatwierdzony przez Rzecznika roczny plan finansowy. Rzecznik przekazuje ministrowi właściwemu do spraw instytucji finansowych projekt rocznego planu finansowego, w trybie określonym w przepisach dotyczących prac nad projektem ustawy budżetowej.

2. W przypadku gdy zrealizowano przychody wyższe od prognozowanych w trakcie roku budżetowego, w rocznym planie finansowym mogą być dokonywane przez Rzecznika zmiany wysokości przychodów i kosztów.

3. W trakcie roku budżetowego w rocznym planie finansowym mogą być dokonywane przez Rzecznika zmiany pomiędzy poszczególnymi pozycjami kosztów.

4. Rzecznik niezwłocznie informuje ministra właściwego do spraw instytucji finansowych o zmianach w rocznym planie finansowym dokonanych w trakcie roku budżetowego zgodnie z ust. 2 i 3.

Art. 21a. 1. Rzecznik tworzy następujące fundusze własne:

- 1) fundusz podstawowy;

2) fundusz zapasowy.

2. Fundusz podstawowy odzwierciedla równowartość mienia Biura Rzecznika na dzień jego utworzenia.

3. Fundusz zapasowy zwiększa się o zysk netto i zmniejsza się o stratę netto.

Art. 21b. 1. Jeżeli w wyniku przeprowadzonego przez Rzecznika przeglądu, na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok, w którym jest on przeprowadzany, skumulowana wartość przychodów w okresie objętym przeglądem od podmiotów rynku finansowego pomniejszona o koszty poniesione w tym okresie przez Rzecznika i jego Biuro przekracza 50% przychodów uzyskanych od podmiotów rynku finansowego w roku poprzedzającym rok przeprowadzenia przeglądu, opłata, o której mowa w art. 20 ust. 1 pkt 1–12, jest obniżana w tym roku o wartość procentową wyliczoną według wzoru:

$$Z = (X/Y - 0,5) \times 100\%$$

gdzie poszczególne symbole oznaczają:

Z – procentową wartość obniżenia opłaty,

X – skumulowaną wartość przychodów w okresie objętym przeglądem od podmiotów rynku finansowego pomniejszoną o koszty poniesione w tym okresie przez Rzecznika i jego Biuro, na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok, w którym jest przeprowadzany przegląd,

Y – łączną kwotę przychodów uzyskanych od podmiotów rynku finansowego w roku poprzedzającym rok przeprowadzenia przeglądu.

2. W przypadku gdy procentowa wartość obniżenia opłaty (*Z*) jest większa lub równa 100%, przyjmuje się, że procentowa wartość obniżenia opłaty wynosi 100%.

3. Przegląd, o którym mowa w ust. 1, jest przeprowadzany raz na 5 lat, w terminie do dnia 1 marca.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, Rzecznik, do dnia 10 marca roku, w którym został przeprowadzony przegląd, ogłasza w drodze obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” informację o wysokości obniżenia opłaty w tym roku.

Art. 22. Do pracowników Biura Rzecznika stosuje się odpowiednio przepisy o służbie cywilnej.

Art. 23. Rzecznik nie może:

- 1) zajmować innego stanowiska, z wyjątkiem stanowiska dydaktycznego, badawczego lub badawczo-dydaktycznego w podmiocie, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742, 1088 i 1234), ani wykonywać innych zajęć zawodowych;
- 2) należeć do partii politycznej;
- 3) być akcjonariuszem, udziałowcem, członkiem władz ani wykonywać obowiązków członka zarządu lub rady nadzorczej podmiotów rynku finansowego ani wykonywać czynności związanych z działalnością w zakresie świadczenia usług przez te podmioty;
- 4) wykonywać innych czynności, które pozostają w sprzeczności z jego obowiązkami albo mogą wywołać podejrzenie o jego stronnictwo lub interesowność;
- 5) prowadzić działalności publicznej niedającej się pogodzić z obowiązkami i godnością jego urzędu.

Art. 24. 1. Podjęcie czynności przez Rzecznika następuje z urzędu lub na wniosek:

- 1) klienta podmiotu rynku finansowego w sytuacji nieuwzględnienia jego roszczeń przez podmiot rynku finansowego w trybie rozpatrywania reklamacji, o którym mowa w rozdziale 2;
- 2) właściwego organu nadzoru, kontroli lub innego organu władzy publicznej;
- 3) organizacji konsumenckich – w zakresie dotyczącym dystrybucji ubezpieczeń w rozumieniu ustawy z dnia 15 grudnia 2017 r. o dystrybucji ubezpieczeń.

2. Rzecznik, po zapoznaniu się ze skierowanym do niego wnioskiem, może:

- 1) podjąć czynność;
- 2) wskazać wnioskodawcy przysługujące mu prawa i środki działania;
- 3) przekazać sprawę według właściwości;
- 4) wskazać wnioskodawcy możliwość przeprowadzenia pozasądowego postępowania w sprawie rozwiązywania sporów między klientem a podmiotem rynku finansowego, o którym mowa w art. 35;
- 5) nie podjąć czynności, o czym zawiadamia, uzasadniając swoje stanowisko, wnioskodawcę oraz osobę, której sprawa dotyczy.

3. Rzecznik, podejmując czynność, bada, czy skutek działania lub zaniechania podmiotu rynku finansowego nie nastąpiło naruszenie praw lub interesów klienta.

Art. 25. 1. Rzecznik lub upoważniony przez niego pracownik Biura Rzecznika może:

- 1) występować do podmiotów rynku finansowego oraz innych podmiotów, których działalność wiąże się z rozpatrywaną sprawą, o udzielenie informacji lub wyjaśnień, udostępnienie akt oraz dokumentów, w szczególności:
 - a) w sprawach indywidualnych,
 - b) w sprawach postanowień wzorców umów, które według Rzecznika są niekorzystne dla klientów podmiotów rynku finansowego,
 - c) w sprawach dotyczących wewnętrznych regulacji tych podmiotów rynku finansowego, które według Rzecznika są niekorzystne dla klientów,
 - d) na temat nieprawidłowej obsługi klientów, świadczonej przez podmioty rynku finansowego;
- 2) zwracać się do ministra właściwego do spraw instytucji finansowych w sprawach dotyczących funkcjonowania podmiotów rynku finansowego i postulować ewentualną zmianę przepisów regulujących ich funkcjonowanie;
- 3) przeprowadzać lub zlecać badania dotyczące sytuacji na rynku finansowym, w szczególności ochrony interesów klientów podmiotów tego rynku.

2. Wystąpienie o udzielenie informacji lub wyjaśnień w sprawach indywidualnych może nastąpić wyłącznie za zgodą klienta, którego sprawa dotyczy.

Art. 26. 1. Rzecznik w związku z realizacją swoich zadań może żądać wszczęcia postępowania w sprawach cywilnych na rzecz klientów podmiotów rynku finansowego, jak również wziąć udział w toczącym się postępowaniu cywilnym, jeżeli według jego oceny wymaga tego ochrona praw klientów podmiotów rynku finansowego. W takim przypadku do Rzecznika stosuje się odpowiednio przepisy o prokuratorze.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do postępowań przed Sądem Okręgowym w Warszawie – Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Art. 26a. Rzecznik działając w charakterze reprezentanta grupy, o którym mowa w art. 4 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym, może wytoczyć powództwo w postępowaniu grupowym na rzecz:

- 1) klientów podmiotów rynku finansowego;

- 2) osób fizycznych, których roszczenia wynikają z umów o świadczenie usług lub wykonywania czynności przez instytucję finansową w rozumieniu art. 4 pkt 4 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 2536).

Art. 27. Po zbadaniu sprawy Rzecznik może:

- 1) poinformować wnioskodawcę, że nie stwierdził naruszenia jego praw lub interesów;
- 2) zwrócić się do podmiotu rynku finansowego, w którego działalności stwierdził naruszenie praw lub interesów klientów, o ponowne rozpatrzenie sprawy;
- 3) zwrócić się o zbadanie sprawy do właściwego organu, w szczególności do Komisji Nadzoru Finansowego, Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, prokuratury albo organów kontroli państwowej, zawodowej lub społecznej.

Art. 28. Do Rzecznika stosuje się odpowiednio przepis art. 63 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, z późn. zm.³⁾).

Art. 29. (uchylony)

Art. 30. Podmiot rynku finansowego przekazuje, na wniosek Rzecznika, wzorzec umowy o świadczenie usług, którym posługuje się w swojej działalności, oraz inne dokumenty i formularze stosowane przy zawieraniu i wykonywaniu tych umów, w terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku.

Art. 31. Podmiot rynku finansowego lub podmiot wskazany w art. 25 ust. 1 pkt 1, który otrzymał wniosek Rzecznika w sprawach objętych zakresem jego działalności, jest obowiązany niezwłocznie, nie później niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku, poinformować Rzecznika o podjętych działaniach lub zajętych stanowisku oraz przekazać żądane dokumenty lub informacje, w tym także informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 1981, 2052, 2262, 2270, 2289, 2328 i 2459, z 2022 r. poz. 1, 366, 480, 807, 830, 974, 1098, 1301, 1371, 1692, 1855, 1967, 2127, 2140, 2180, 2339, 2436, 2600 i 2687 oraz z 2023 r. poz. 289, 326, 403, 535, 556, 614, 739, 803 i 852.

z 2022 r. poz. 1233) oraz inne informacje podlegające ochronie na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 32. 1. Na podmiot rynku finansowego, który narusza obowiązki nałożone w art. 4, art. 6–10, art. 30 i art. 31, Rzecznik może, w drodze decyzji, nałożyć karę pieniężną do wysokości 1 000 000 zł.

1a. Na podmiot wskazany w art. 25 ust. 1 pkt 1, który narusza obowiązek nałożony w art. 31, Rzecznik może, w drodze decyzji, nałożyć karę pieniężną do wysokości, o której mowa w ust. 1.

1b. Na podmiot rynku finansowego, który narusza art. 37, Rzecznik może, w drodze decyzji, nałożyć karę pieniężną do wysokości 100 000 zł.

2. Przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej, o której mowa w ust. 1, uwzględnia się stopień naruszenia przepisów, okoliczności tego naruszenia oraz możliwości finansowe podmiotu, który dokonał naruszenia.

3. (uchylony)

4. Rzecznik może nadać rygor natychmiastowej wykonalności decyzji w całości albo w części, jeżeli wymaga tego ochrona praw klientów podmiotów rynku finansowego lub ważny interes klientów podmiotów rynku finansowego.

5. Od decyzji wydanych przez Rzecznika, o których mowa w ust. 1–1b, przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do Rzecznika.

6. Rzecznik publikuje na swojej stronie internetowej informację o karze pieniężnej nałożonej na podstawie ostatecznej decyzji na podmioty, o których mowa w ust. 1 i art. 25 ust. 1 pkt 1, zawierającą:

- 1) nazwę lub firmę podmiotu, na który nałożono karę;
- 2) informację o wysokości nałożonej kary;
- 3) informację o przepisach prawnych stanowiących podstawę wydania decyzji.

7. Informacja, o której mowa w ust. 6, jest publikowana na stronie internetowej Rzecznika przez okres 5 lat, licząc od dnia jej publikacji.

Art. 32a. 1. Pracownicy Biura Rzecznika są obowiązani do ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji oraz innych informacji podlegających ochronie na podstawie odrębnych przepisów, o których powzięli wiadomość w związku z czynnościami wykonywanymi na podstawie ustawy.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do informacji powszechnie dostępnych, informacji o wszczęciu postępowania oraz informacji o wydaniu decyzji kończących postępowanie i ich ustaleniach.

Art. 33. Podmiot rynku finansowego corocznie, w terminie 45 dni od zakończenia roku kalendarzowego, przekazuje Rzecznikowi sprawozdanie dotyczące rozpatrywania reklamacji oraz liczby wystąpień klientów tych podmiotów na drogę postępowania sądowego w wyniku nierozpatrzenia reklamacji zgodnie z wolą tych klientów, z uwzględnieniem:

- 1) liczby reklamacji;
- 2) uznanych i nieuwzględnionych roszczeń, wynikających z wniesionych reklamacji;
- 3) informacji o wartości roszczeń zgłoszonych w pozwach i kwot zasądzonych prawomocnymi orzeczeniami sądów na rzecz klientów w okresie sprawozdawczym.

Art. 34. 1. Rzecznik składa corocznie, w terminie 90 dni od zakończenia roku kalendarzowego, Prezesowi Rady Ministrów oraz ministrowi właściwemu do spraw instytucji finansowych sprawozdanie:

- 1) ze swojej działalności oraz uwagi o stanie przestrzegania prawa i interesów klientów podmiotów rynku finansowego;
- 2) (uchylony)

2. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1, jest jawne.

Rozdział 4

Pozasądowe postępowanie w sprawie rozwiązywania sporów między klientem a podmiotem rynku finansowego

Art. 35. Spór między klientem a podmiotem rynku finansowego może być zakończony w drodze pozasądowego postępowania w sprawie rozwiązywania sporów między klientem a podmiotem rynku finansowego, zwanym dalej „postępowaniem”.

Art. 35a. 1. W sprawach nieuregulowanych w niniejszym rozdziale stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 września 2016 r. o pozasądowym rozwiązywaniu sporów konsumenckich (Dz. U. poz. 1823), z tym że spór może być prowadzony między przedsiębiorcami.

2. Rzecznik jest podmiotem uprawnionym do prowadzenia postępowania w sprawie pozasądowego rozwiązywania sporów konsumenckich w rozumieniu ustawy z dnia 23 września 2016 r. o pozasądowym rozwiązywaniu sporów konsumenckich.

Art. 35b. 1. Postępowanie prowadzi osoba upoważniona przez Rzecznika. Upoważnienie udzielane jest na czas określony.

2. Do prowadzenia postępowania może być upoważniona osoba wyróżniająca się wiedzą w zakresie funkcjonowania rynku finansowego i regulacji prawnych tworzących jego otoczenie oraz posiadająca co najmniej pięcioletni staż pracy, w tym co najmniej trzyletnie doświadczenie zawodowe w tym obszarze.

3. Osoba upoważniona prowadzi postępowanie w sposób niezależny i bezstronny.

4. Rzecznik cofa upoważnienie przed upływem okresu, na jaki zostało udzielone, w przypadku:

- 1) rażącego naruszenia prawa przy wykonywaniu funkcji;
- 2) skazania prawomocnym wyrokiem za popełnione umyślnie przestępstwo lub przestępstwo skarbowe;
- 3) choroby trwale uniemożliwiającej wykonywanie zadań.

Art. 36. 1. Postępowanie wszczyna się na wniosek klienta podmiotu rynku finansowego.

2. Wniosek o wszczęcie postępowania zawiera co najmniej elementy określone w art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 23 września 2016 r. o pozasądowym rozwiązywaniu sporów konsumenckich, z tym że wnioskodawca może wносить o:

- 1) umożliwienie zbliżenia stanowisk stron w celu rozwiązania sporu przez jego strony lub
- 2) przedstawienie stronom propozycji rozwiązania sporu.

3. Do wniosku o wszczęcie postępowania dołącza się opis okoliczności sprawy, informacje na temat dotychczasowego przebiegu sporu oraz kopie posiadanych przez wnioskodawcę dokumentów potwierdzających informacje zawarte we wniosku.

4. Rzecznik odmawia rozpatrzenia sporu w przypadku, gdy:

- 1) jego przedmiot wykracza poza kategorie sporów objęte właściwością Rzecznika;
- 2) klient nie wyczerpał drogi postępowania reklamacyjnego, o którym mowa w rozdziale 2;

- 3) wniosek o wszczęcie postępowania spowoduje uciążliwość dla podmiotu rynku finansowego;
- 4) sprawa o to samo roszczenie między tymi samymi stronami jest w toku albo została już rozpatrzona przez Rzecznika w postępowaniu, sąd polubowny, inny właściwy podmiot albo sąd;
- 5) rozpatrzenie sporu spowodowałoby poważne zakłócenie działania Rzecznika;
- 6) klient nie uiścił opłaty, o której mowa w art. 38 ust. 1, i nie został z niej zwolniony.

Art. 37. Udział podmiotu rynku finansowego w postępowaniu jest obowiązkowy.

Art. 38. 1. W przypadku złożenia wniosku, o którym mowa w art. 36 ust. 1, klient uiszcza opłatę w wysokości 50 zł na rachunek Rzecznika.

2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach Rzecznik może zwolnić klienta z obowiązku uiszczania opłaty, o której mowa w ust. 1.

Art. 39. W toku postępowania Rzecznik zapoznaje podmiot rynku finansowego z roszczeniem klienta, przedstawia stronom postępowania przepisy prawa mające zastosowanie w sprawie oraz podejmuje działania mające na celu umożliwienie zbliżenia stanowisk stron w celu rozwiązania sporu przez jego strony lub przedstawia stronom propozycję rozwiązania sporu.

Art. 39a. Strony oraz inne osoby biorące udział w postępowaniu są obowiązane zachować w tajemnicy wszelkie informacje uzyskane w jego trakcie.

Art. 40. 1. W przypadku braku polubownego zakończenia postępowania Rzecznik, na wniosek strony postępowania sporządza opinię, w której zawiera w szczególności ocenę prawną stanu faktycznego w przedmiotowym postępowaniu.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, składa się w terminie 14 dni od dnia doręczenia protokołu z przebiegu postępowania, o którym mowa w art. 41 ust. 1. Wniosek złożony po upływie terminu pozostawia się bez rozpoznania, chyba że strona nie złożyła go w terminie z ważnych przyczyn, które uprawdopodobni wraz ze składanym wnioskiem.

3. Do zachowania terminu, o którym mowa w ust. 2, wystarczające jest nadanie wniosku przesyłką pocztową w rozumieniu art. 3 pkt 21 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe lub w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem

korespondencji na terenie Unii Europejskiej lub jego przesłanie za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2020 r. poz. 344) na adres wskazany w piśmie Rzecznika doręczającym protokół z przebiegu postępowania.

4. Opinia jest sporządzana w terminie 30 dni od dnia wpływu wniosku o jej sporządzenie i doręczana stronie, która wniosła o jej sporządzenie. W przypadku postępowań szczególnie skomplikowanych pod względem prawnym lub o obszernym materiale dowodowym Rzecznik może przedłużyć termin sporządzenia opinii o 30 dni, informując o tym stronę, która wniosła o jej sporządzenie, oraz podając przewidywalny termin sporządzenia opinii.

Art. 41. 1. Z przebiegu postępowania sporządza się protokół, w którym należy zawrzeć informacje dotyczące miejsca i czasu jego przeprowadzenia, imię, nazwisko (nazwę) i adresy stron, przedmiot sporu oraz informację o sposobie zakończenia sporu. Odpis protokołu doręcza się stronom w ciągu 7 dni od dnia jego sporządzenia.

2. Protokół, o którym mowa w ust. 1, stanowi dokument urzędowy w rozumieniu art. 244 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.

3. (uchylony)

Art. 42. Rzecznik podaje do publicznej wiadomości corocznie do dnia 31 marca dane statystyczne dotyczące przeprowadzonych postępowań zakończonych w roku poprzednim.

Art. 43. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób i formy prowadzenia postępowania, w tym sposób wnoszenia wniosków o wszczęcie postępowania oraz wymiany informacji między stronami postępowania za pomocą środków komunikacji elektronicznej lub przesyłką pocztową,
- 2) szczegółową treść wniosku o wszczęcie postępowania i niezbędne dokumenty, które należy dołączyć do wniosku,
- 3) szczegółowe kwalifikacje osób prowadzących postępowania oraz minimalny okres, na jaki upoważnienie jest udzielane,
- 4) termin na wyrażenie przez strony zgody na przedstawioną propozycję rozwiązania sporu lub zastosowanie się do niej

– mając na uwadze konieczność zapewnienia łatwego dostępu do postępowania, sprawnego rozwiązywania sporów oraz bezstronnego i niezależnego prowadzenia postępowania.

Rozdział 4a

(uchylony)

Rozdział 4b

Fundusz Edukacji Finansowej i Rada Edukacji Finansowej

Art. 43f. 1. Fundusz jest państwowym funduszem celowym w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 i 1273).

2. Dysponentem Funduszu jest minister właściwy do spraw instytucji finansowych.

3. Obsługę Funduszu zapewnia urząd obsługujący ministra właściwego do spraw instytucji finansowych.

Art. 43g. Przychodami Funduszu są wpływy z tytułu:

- 1) kar pieniężnych nakładanych przez Komisję Nadzoru Finansowego na podstawie ustaw, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 753, 825, 1705 i 1723), oraz art. 3c ust. 1 pkt 5, art. 3g ust. 1 pkt 7, art. 3h ust. 2 pkt 2, art. 3ha ust. 1 pkt 2, art. 3s ust. 1, art. 11c ust. 7 i art. 18u tej ustawy, z wyjątkiem kar pieniężnych nakładanych przez Komisję Nadzoru Finansowego na podstawie art. 138 ust. 3 pkt 3a i art. 141 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe oraz art. 72 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych;
- 2) kar pieniężnych, o których mowa w art. 112 ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 275, z 2022 r. poz. 2581 i 2640 oraz z 2023 r. poz. 852);
- 3) kar pieniężnych, o których mowa w art. 159 ust. 5a, art. 183 ust. 4a i art. 193 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1015);
- 4) kar pieniężnych, o których mowa w art. 32 ust. 1–1b;
- 5) odsetek;
- 6) innych źródeł.

Art. 43h. Środki zgromadzone w Funduszu przeznacza się na:

- 1) finansowanie lub dofinansowanie edukacji finansowej, w szczególności na:
 - a) opracowywanie i realizację strategii edukacji finansowej,
 - b) organizację kampanii edukacyjnych, informacyjnych lub promocyjnych, mających na celu zwiększenie kompetencji finansowych społeczeństwa,
 - c) opracowywanie i realizację programów edukacyjnych oraz wydawanie publikacji popularyzujących wiedzę w zakresie finansów, rynku finansowego, zagrożeń na nim występujących oraz działających na nim podmiotów,
 - d) opracowywanie dokumentów i tworzenie narzędzi z zakresu edukacji finansowej innych niż wymienione w lit. a i c,
 - e) wspieranie projektów edukacyjnych i promocyjnych w zakresie finansów i rynku finansowego,
 - f) przeprowadzanie badań w zakresie kompetencji finansowych społeczeństwa i edukacji finansowej;
- 2) zwrot środków z tytułu zmniejszonych albo uchylonych kar pieniężnych, o których mowa w art. 43g pkt 1–4;
- 3) spłatę zaciągniętych pożyczek, o których mowa w art. 43i ust. 2;
- 4) koszty obsługi bankowej Funduszu.

Art. 43ha. 1. Dysponent Funduszu udziela dotacji celowej na realizację działań, o których mowa w art. 43h pkt 1, podmiotowi wybranemu w trybie ogłoszonego przez niego:

- 1) otwartego konkursu ofert lub
- 2) naboru wniosków w ramach programów.

2. W uzasadnionych przypadkach dysponent Funduszu udziela dotacji celowej na realizację działań, o których mowa w art. 43h pkt 1, które nie są objęte ogłoszonym przez niego programem.

3. Gromadzenie, wydatkowanie i rozliczanie środków z dotacji celowej na realizację działań, o których mowa w art. 43h pkt 1, odbywa się za pośrednictwem rachunku bankowego albo rachunku w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, przeznaczonego wyłącznie do obsługi środków pochodzących z tej dotacji.

4. Dysponent Funduszu nie udziela dotacji celowej na realizację działań, o których mowa w art. 43h pkt 1, podmiotowi, który:

- 1) wykorzystał ją niezgodnie z przeznaczeniem,
 - 2) pobrał ją nienależnie lub w nadmiernej wysokości
- do dnia zwrotu środków pochodzących z tej dotacji wraz z odsetkami.

Art. 43hb. W przypadku wykorzystania dotacji celowej na realizację działań, o których mowa w art. 43h pkt 1, niezgodnie z przeznaczeniem lub pobrania jej nienależnie lub w nadmiernej wysokości stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych dotyczące dotacji udzielonych z budżetu państwa.

Art. 43hc. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) warunki i tryb udzielania dotacji celowej na realizację działań, o których mowa w art. 43h pkt 1, w tym tryb przeprowadzania otwartego konkursu ofert oraz naboru wniosków, kryteria oceny oferty i wniosku oraz tryb zawierania umów na realizację tych działań,
 - 2) sposób rozliczania dotacji celowej na realizację działań, o których mowa w art. 43h pkt 1
- uwzględniając potrzebę skutecznego i racjonalnego wykorzystania środków Funduszu oraz efektywnej realizacji działań, o których mowa w art. 43h pkt 1.

Art. 43i. 1. Jeżeli w wyniku zmiany albo uchylenia decyzji kary pieniężne, o których mowa w art. 43g pkt 1–4, zostały zmniejszone albo uchylone, dysponent Funduszu niezwłocznie przekazuje na rachunek organu, który nałożył te kary, środki z przeznaczeniem na zwrot środków z tytułu zmniejszonych albo uchylonych kar pieniężnych, o których mowa w art. 43g pkt 1–4. Środki z przeznaczeniem na zwrot, o którym mowa w zdaniu pierwszym, przekazywane są w wysokości odpowiadającej wysokości zwrotu, jednak nie wyższej niż kwota, która wpłynęła do Funduszu z tytułu zmniejszonej albo uchylonej kary pieniężnej.

2. Na wniosek dysponenta Funduszu, Funduszowi może być udzielona przez ministra właściwego do spraw budżetu nieoprocentowana pożyczka z budżetu państwa z przeznaczeniem na zwrot środków z tytułu zmniejszonych albo uchylonych kar pieniężnych, o których mowa w art. 43g pkt 1–4.

3. Zasady udzielenia pożyczki, o której mowa w ust. 2, oraz jej zwrotu określa umowa, zawarta pomiędzy dysponentem Funduszu a Skarbem Państwa reprezentowanym przez ministra właściwego do spraw budżetu.

Art. 43j. 1. Przy ministrze właściwym do spraw instytucji finansowych działa Rada Edukacji Finansowej, która realizuje zadania z zakresu edukacji finansowej, w tym:

- 1) wyznacza kierunki realizacji zadań finansowanych ze środków Funduszu i określa sposób ich realizacji;
- 2) wyraża opinie w sprawach dotyczących edukacji finansowej przedstawianych przez ministra właściwego do spraw instytucji finansowych;
- 3) opracowuje opinie i wnioski w sprawach dotyczących edukacji finansowej;
- 4) opiniuje wnioski i dokumenty dotyczące działań, o których mowa w art. 43h pkt 1, opracowane przez inne podmioty;
- 5) występuje z wnioskiem do dysponenta Funduszu o sfinansowanie lub dofinansowanie realizacji działań, o których mowa w art. 43h pkt 1.

2. Obsługę Rady Edukacji Finansowej zapewnia urząd obsługujący ministra właściwego do spraw instytucji finansowych.

Art. 43k. 1. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych powołuje w skład Rady Edukacji Finansowej:

- 1) trzech przedstawicieli ministra właściwego do spraw instytucji finansowych;
- 2) przedstawiciela ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania;
- 3) przedstawiciela Rzecznika;
- 4) przedstawiciela Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
- 5) przedstawiciela Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego;
- 6) przedstawiciela Prezesa Narodowego Banku Polskiego;
- 7) przedstawiciela Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A.;
- 8) przedstawiciela Bankowego Funduszu Gwarancyjnego;
- 9) przedstawiciela Polskiego Funduszu Rozwoju Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, o którym mowa w art. 2 pkt 8 lit. b ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 973);
- 10) przedstawiciela Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

2. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych powołuje Przewodniczącego Rady Edukacji Finansowej spośród członków Rady Edukacji Finansowej, o których mowa w ust. 1 pkt 1.

3. W posiedzeniach Rady Edukacji Finansowej mogą uczestniczyć, z głosem doradczym, przedstawiciele izb gospodarczych zrzeszających podmioty rynku finansowego.

4. Rada Edukacji Finansowej podejmuje uchwały zwykłą większością głosów w obecności co najmniej 6 członków.

5. W przypadku równej liczby głosów decyduje głos Przewodniczącego Rady Edukacji Finansowej.

6. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia, regulamin pracy Rady Edukacji Finansowej, mając na uwadze potrzebę zapewnienia prawidłowego funkcjonowania Rady Edukacji Finansowej.

Rozdział 5

Przepisy zmieniające

Art. 44–53. (pominięte)

Rozdział 6

Przepisy dostosowujące, przejściowe i przepis końcowy

Art. 54. Rzecznik Ubezpieczonych z dniem wejścia w życie ustawy staje się Rzecznikiem Finansowym i rozpoczyna się jego czteroletnia kadencja.

Art. 55. Z dniem wejścia w życie ustawy Biuro Rzecznika Ubezpieczonych staje się Biurem Rzecznika Finansowego.

Art. 56. Z dniem wejścia w życie ustawy plan finansowy Biura Rzecznika Ubezpieczonych staje się planem finansowym Biura Rzecznika Finansowego.

Art. 57. Postępowania wszczęte i niezakończone toczące się przed Rzecznikiem Ubezpieczonych przed dniem wejścia ustawy w życie toczą się przed Rzecznikiem Finansowym.

Art. 58. Wnioski Rzecznika Ubezpieczonych złożone do Sądu Najwyższego przed dniem wejścia ustawy w życie uważa się za złożone przez Rzecznika Finansowego.

Art. 59. Z dniem wejścia w życie ustawy mienie Skarbu Państwa będące we władaniu Rzecznika Ubezpieczonych staje się mieniem Rzecznika Finansowego.

Art. 60. Należności i zobowiązania Rzecznika Ubezpieczonych z dniem wejścia w życie ustawy stają się należnościami i zobowiązaniami Rzecznika Finansowego.

Art. 61. 1. Pracownicy Biura Rzecznika Ubezpieczonych z dniem wejścia w życie ustawy stają się pracownikami Biura Rzecznika Finansowego.

2. Przepis art. 23¹ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 1510, 1700 i 2140 oraz z 2023 r. poz. 240 i 641) stosuje się odpowiednio.

Art. 62. 1. Rzecznik Ubezpieczonych, z dniem następującym po dniu ogłoszenia ustawy, pełni jednocześnie funkcję Pełnomocnika Prezesa Rady Ministrów do spraw przekształcenia Biura Rzecznika Ubezpieczonych w Biuro Rzecznika Finansowego.

2. Zarządzenie Prezesa Rady Ministrów określi zakres zadań i środki niezbędne Pełnomocnikowi do ich realizacji.

Art. 63. (pominięty)

Art. 64. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia⁴⁾, z wyjątkiem:

- 1) art. 62, który wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia;
- 2) rozdziału 4, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.

⁴⁾ Ustawa została ogłoszona w dniu 10 września 2015 r.